

**тыгъэгъазэм и 20-р —
УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ
ЩИНЭГЬОНЧЬАГЬЭМКІ
ИК'УЛЫК'УХЭМ
ЯОФЫШІ И МАФ**

Урысые Федерациим
щинэгьончьягъэмкі
ик'улык'ухэм яофишіхэу
ык'и яветеранхэу
лъытэныгъэ зыфэтшыхэрээр!

Шыусэнхжат елхыгъэ мэфэк'ым
фэші тышууфэгушло!

Мы мафэм лъытэныгъэ афытишоу
ягугуу тэшүү Урысыем ифедэхэм
якъеуххумэн ренэу дэлажьхэрэм,
къэралыгъом экономикэмкі ишцүү
нэгъончьягъэ зынаэ тезгъетыхэрэм,
тихэгъэтуу мамырныгъэрэ зылкыты-
ныгъэрэ илтынхэм зык'уучыз езыхы-
лэхэрэм.

Шыулепэлэсэныгъэ ин, шыуишлэ-
нигъэ, шыуигүетынгъэ, пшэдэк'ы-
жыхо зэрэшүххырэр ик'оо зэрэ-
зэхшүшүшк'ырэм яшуагъакэ Адыгэ
Республикэм ти Хэгъэгушхуу Уры-
сые Федерациим мамырныгъэм-
ре зэгурӯлоныгъэмрэ ашыгъэлтэ-
гъэнхэм тапэк'и шүзэрэфэлэхжэ-
щтын тицыхэ тель.

Урысые Федерациим щинэгьон-
чьягъэмкі ик'улык'ухэм яофишіхэу
ык'и яветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр, тигуу къыддешоу зэ-
клэми тышууфэлъоо псауныгъэ пытэ
шыуилэнэу, Хэгъэгум ифедэ зыхэль
кулуукум гъехъэгъак'хэр щынх-
шынхэу!

Адыгэ Республикаем
и Лышхъэу
ТХЬАКИУЩЫНЭ Аслын

Адыгэ Республикаем
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхаматэу Къумпыйл Мурат

**Адыгэ Республикаем
и Лышхъэу
и Указ**

Медалэу «Адыгэим
и Щитхъузех» зыфилорэр
Т. М. Къатым
фэгъэшшошэгъеням
ехыллаагъ

Адыгэ Республикаем ыпашхъэ гъе-
хъэгъэ ин дэдэхэр зэрэцширилэхэм
фэші медалэу «Адыгэим и Щит-
хъузех» зыфилорэр Къат Теуцожъ
Мэдинэ ык'юм — Адыгэ Республи-
кэм исурэтышхэм я Союзэу Урысые
творческэ общественне организацеу
«Урысыем исурэтышхэм я Союз»
хахъэрэм хэтын фэгъэшшошэгъенэу.

Адыгэ Республикаем
и Лышхъэу
ТХЬАКИУЩЫНЭ Аслын
къ. Мьеңк'упэ,
тыгъэгъазэм и 16,
2016-рэ ильэс
N 198

◆ ТИЗЭГҮКІЭГҮУ ГҮЭШТЭГҮНХЭР

«Мыекъопэ пшъэшъэжъиехэм» ямэфэкъ

Лъэпкъ къашхъохэмкі къэлэцьк'у гъесапшоу
«Мыекъопэ пшъэшъэжъиехэм» ильэс 25-рэ зэ-
рэхъугъэм, Адыгэ Республикаем июбилей афэгъэ-
хыгъэ пчыхъэзэхахъэ Къэралыгъо филармо-
нием щык'уагъ.

Адыгэ Республикаем куль-
турэмкі иминистрэу Къулэ
Мыхъамэт, республикэм и
Парламент и Комитет итхая-
матэу Евгений Саловыр,
Мыеңк'упэ иадминистрации
культурэмкі игъэорышланлэ
ипашэу Цэй Розэ, Мыеңк'упэ
искусствэхэмкі ик'элэ-
цык'у еджапшоу N 1-м ипашэу
Лариса Грачевар, республи-
кэ общественне движениеу
«Адыгэ Хасэм» игъецк'екло
куп хэтэу Болэкъо Аслын,
нэмүүк'хэри ансамблэм къы-
фэгушуагъэх, щытхуу тхыль-
хэр, шүхъафтынхэр къыра-
тыгъэх.

«Мыекъопэ пшъэшъэжъиехэм»
иаа язэхэшак'лоу, купым
иходудостинене пашэу Къулэ
Амэрбый гүшүлээ фабэ-
хэр къыфалуагъэх.

Ансамблэм ильэс 25-м кын-
коцл къышышуагъэр мак'еп.
Зэк'хэри артист цээрэй хуу-
гъэп. Адыгэ Республикаем иза-
служенне журналистэу Хъа-
к'эмиз Сусанэ зэхахъэм къы-
зэрэшиуагъэу, сид фэдэ сэ-

щызыгъэсагъэхэр шенгэ-
лэж, журналист, къэлэгъа-
джэ, артист хууьгъэх.

Лъэпкъ искусствем изыкье-
гъээтын, Адыгэ Республикаем
ик'эралыгъо гъэпсык'э игъэ-
питетэн «Мыекъопэ пшъэшъэ-
жъиехэм» зэрхэлжэхэрэм
афэгъэхыгъэ къашхъохэр мэ-
фэкъ зэхахъэм къышашыгъэх.
Художественне пашэу Къулэ
Амэрбый зэрэхигъэунэфыкы-
гъэу, ансамблэм адыгэхэр,
урсыхэр, украинцхэр, ермэл-

хэр, нэмүүк' лъэпкъхэм ашыщ-
хэр къышашъох. «Адыгэим
тыгъэгъазэм» зыфилорэ едзыг-
тъом Урысыем, Адыгэим, фэ-
шъхафхэм як'эралыгъо бир-
ракхэр щагъэбатэх. Къэ-
шъуак'лохэм зэдьрагаштээ
къало: «Мамыр! Намыс! На-
сып!» Пчагум къихъэгъэ къэ-
лэцык'ухэм гүшүаагъор анэгү
къэлэгъо, искусствем ыбзэ-
к'е зэгурэлох, мамыр псэук'эр
(Ик'эух я 8-рэ н. ит).

◆ ЭКОНОМИКЭМРЭ ХҮҮЗМЭТЗЕХЬАНЫМРЭ

Мы ильэсым гъэхъэгъэшүхэр ашынхэ альэк'ыгъ

Іак'ыб хэгъэгүхэм Урысыем къирашылшоу
санкциөхэм ык'и нэмүүк' яофишохэм апк' къи-
к'юу къызэтынк'ырэ ильэсир экономикэм
быльэнк'юк'и къинэу щытыгъ. Шынк'е,
Урысыем ипашхэм къызэраромкі, кризисын
тык'ыхэк'ыжы, хэхъонигъэхэр шыгъэнхэм
игъогу тытеуцожыгъ.

Ары пак'ошь, санкциөхэм
яшуагъэк'э нахыбэу хэхъо-
ныгъэхэр зышигъэхэр отрас-
лэхэм къахэк'ыгъэх. Сыдэу
щытими, экономикэ къинигъо-
хэр предприятие пстэуми зэ-

хамышаагъэу плон плъэк'ы-
щтэп. Ареу щытими, ыпэктэ
амыгъэфедэштгъэ амалхэр
къинигъохэм алагъеуцужхэ-
зэ, яофишёнхэр нахь дэгьюу
зыышзэхашэштгъэхэ пред-

приятие хэхъонигъэхэр
амышыгъэу плон плъэк'ы-
щтэп. Зык'э ахэм ашыщ Мыеңк'упэ
редукторыш заводэу «Зар-
рем» зыфилору Пищыжъ Щам-
судинэ зипашэр.

Мы лъэхъаным предприятие
импродукции Урысыем ишь-
ольтыр пстэуми зэралъагъэ-
сырэм имызак'юу, СНГ-м хэ-
хъэрэ къэралыгъохэм зэпхы-
ныгъэ пытэ адьралеу яоф ада-
шэ. Гүшүлээм пae, фирмэм
лъык'ло лэжжапшохэр ашырилэх
СНГ-м хэхъэрэ къэралыгъо-
хэу Казахстан, Узбекистан

ык'и Таджикистан. Продук-
цием ик'ыдэгъэк'ынки илгүэ-
кынки предприятием иофф-
шак'ло зылкытынгъэ зэрэ-
хэлльям, гүнэпк'як'хэм ре-
нэу зэрафак'юрэм имыза-
к'юу, редуктор лъялк'ык'эхэм
як'ыдэгъэк'ын алэ къырага-
хээ, «импорто замещеник'э»
зэджэгъэхэ яофишёнхэм чанэу
хэлажьхэ, ялэпк'эгү про-
дукции Европом хэхъэрэ къэр-
алыгъохэм къашашыхэрэм
нэк'юк'охьушу афэхъухэрэ
редуктор лъялк'ыхэр къашашыхэр
аублагъ. Гүшүлээм пae, метал-
лургическэ промышленностын
пae къыдагъэк'юу аублагъ

(Ик'эух я 2-рэ н. ит).

Гъогоу щыгэнэгъэ псау зикыхъагъэр

Адыгейим гъогушынным лъапсэ щыфэзышыгъэу, ильэс пчъагъэрэ хэку исполкомым гъогушынным-кїэ иотдел ипэщагъэу Тытыкъо Сыхъатбый щы-Іагъэмэ, непэ ильэси 110-рэ хъущтыгъэ. «Адыгея-автодор» зыфиорэм ащ непэ «Шэжь мыжъобгъу» къышыфызэіахы.

Зянэ-зятэ зимийэжьэу къенгэйе къалэу ильяс 12 нахьын бэ зымыныбжым Ioшшэнэир Кошхъэблэ унэгьо бай горэм щыригъэжьагь. Етланэ 1922-рэ ильясым комсомолым хэхьагь. Комсомолым ирайком партийнэ еджаплэу Краснодар дэтым егъаклошь, ильясишрэ ащ къышеджэ. Еджэным икъэухыгьом, 1928-рэ ильясым, партием хэхьэ.

Зэо ужым щылаклэр икъэры-кльеу гъэпсыжыгъээн фэягь, ау Ioфышихэри пащэхэри икъу-щтыгъэхэл. А лъэхъяным Мыекъолэ гидроэлектростанциер ашынэу рагъэжьэгъягь. Аш ипащэ игуадзэу Сыхъатбый агъэнафа. А чыплэм зэхэшэн Ioфымкэ къулайнгъэшхуу хэллыр лъэшэу къыщылтэгъуагь. Станцием цыфхэм чэчи мафи Ioф шашацтывь Алыгейим

Партийнэ еджаплэр къэзы-
ухыгээрх къералыгьом ишы-
къэгъагъэх. Сыххватбый избачи-
тальнэм къышегъэжъагъеу
партийнэ IoфшIэнным, милици-
ем ирайон гъэлорышиланлэ, Кощ-
хъэблэ райисполкомым, хэку
милицием игъэлорышиланлэ ипо-
литотдел ипащэу Ioф ышлағь.
Etланэ ичаныгъэ зыльэгүрэе
чи Ioф щаштощтыгь, Ады Сим
электричествоэр лъэшэу ишы-
къэгъагъагъ. Псөольешылылэр ишы-
къэгъэ материалхэмкээ зэтегъэ-
псыхэгъээн фэягъ, Ioф зышлэ-
рэ цыифхэр бгъэшхэнхэу, ашы-
гыщтыр ябъэгъотынэу щытыгъ.
А зэптстэури Сыххватбый зыпкье
зыргэлжэуцом, Шэуджэн райис-
полкомым итхъаматэу агъэна-
фэшь, районым агъакло...

Адыгэ хэку исполкомын Тытыкъо Сыхъатбый псауныгъэм икъеухъумэн изэхэцэн фегъазэ. А лъэхъаным сымэджэхэр, амбулаториехэр кызыэлюахых, кадрэхэм якъэгъехзырын ишыпкъье выж ехэз.

Зарн ичилсэн сийн фас

Заор къызежъэм, ежь фаеу ащ къягъэ. Ростов-на-Дону, Керчь ыкы нэмыйк чыпіләхем ашызэуагъ. Керчь дәжь уләгъэшко къыштырашагъ. Контузиешко илә хъугъети, лягъэ ашшоши чатләжкынәу фежъа-гъэхәу къэнәхъэжкыгъ... Госпиталым үүж етланы зэуапләм тохъажкы.

а отрасләм хәхъоныгъэ ышын-гъэу щытыгъэп. Мы чыпіләми хәкум ипащәхәм Сыхъатбый къэралыгъо гупшысаклә зәриләр агу къекыжыгъ ыкы 1946-рә ильесым ар Адыгоблдорот-делым пашә фашы. Пенсием оклофә ащ тоф щишлагъ. Альзэхъаным Адыгейм етләгъогу, мыжъо-пшәхъо зәхәль зыте-

Тытыкъо Сыхъатбый ишъхъэ-
пүсэ кызызериотэжкыыштыгъэм-
кіэ, иштыләнгъэ инахъыбэр
командировкәхэм ашигъэкlyагъ,
гъогухэм, лъэмыйджхэм ящы-
кігъэ псөуальхээр къышэфы-
штыгъэх, мәшюокукіэ ахэр къы-
щэштыгъэх. Гъогу пәпчъ ишын
пае Москва уклон, ахъщэу аш
пәулюхъащтыр къаҳәпхын фәя-
гъэ. Анахъ къин зыпильэзъуа-
гъэр «Мыекъуапе — Тыгъэ-
мылps» зыфиюрә гъогур ары.
Аш клочтәшхүи, ипсауныгъи
хилъхъагъ.

Сыхъатбый ежь ишъэдэ-
кыжъ къызыгурьирэ цыифеу
щытыгъ, тоф зыдиштэхэрэри аш
фэдэнхэу фэягъ. Ау пхъашэ
фэдагъэми, цыифхэм ящыкла-
гъэр ылъэгъущыгъ, Ыпылэгъу
афэхъущыгъ. Мы Іенатлэм то-
тыфе ар мызэу мытлоу Адыгэ
хэку исполкомым идепутатэу
хадзыгъ. Хэдзаклоу къыфэклю-
гъэхэм иштуагъэ аримыгъэклэу
къыхэкыгъэп. Ар зэхээхын-
ре цыифхэу ежь хэзымыдзы-
гъэхэри ыдэжь лъэlyaklo къа-
клохэу хъущыгъ.

Сыхыатбый илофшлагъэ къэралыгъом уасэ къыфишлэу орденхэр, медальхэр къыфишгъэшшюшагъэх. 1977-рэ ильясым Тытыкъо Сыхыатбый идунаи ыхъожьыгъ, Тхъэм джэнэтыр къырет. Ау илоф Адыгеим игъогушлэхм лъагъэклотагь. Непэ Адыгеим гъогоу пхырыкъырэр километрэ 4770,9-рэ мэхъу, ахэм ащыщэу километрэ 208,8-р федеральнэ гъогух, километрэ 1343,3-р региональнэ ыкыл муниципальнэ гъогух, километрэ 3218,8-р чыпэ мэхъанэ зилэ гъогу. Ахэм непэрэ мафэм диштэрэ лъэмыйдж 87-рэ атель, ахэм якыыхъагъэ метрэ 4376-рэ мэхъу, гъучибетон трубэ 967-рэ ачлэль.

Непэ республикэм гъогуш организации 4 ыкы зы пээолъэш гъэлорышаплэ щэлажье. А зэпстэуми Тытыкъо Сыхытый лъапсэ афишыгъ, илахьышхо ахэль.

МИЛИНЭ Арамбый.
Гъогушыным иветеран.

ИгукІэгъу цыфхэм алъэлсы

«ГүшүйІ дахэм блэр гъуанэм къырещы» — еІо гүшүйІэжым. Анахъеу гүшүйІ дахэр ІэпүІэгъу къызыфэхъурэр узым ыгъэгумэкІеу сымэджэ-щым ипчъэхэр къызэІузыхырэр ары. Мэкъэ шъа-бэкІе удэгүшүІеу, уишЦуагъе ебгъэкІынным узэр-фэхъазырыр зэхэзышІэрэм Іэзэгъу уфэхъугъахеу къыштэхъу.

2013-рэ ильэсүм кыышгээжъягаа Ханахэкьо Замрэт Джэдхэхьаблэ дэт ІэзэпІ учреждением щэлажье. Охтэ кіекіе аар мы куудажэм тоф зышишіэрэм къоджэдсхэм ялъытэнэгъе къылэжкыыг.

щегъэжъягаа ыгу етыгээ ту гүшүүлэгч илофшэн егъэцакіэ. Сымаджэ пэпчъ зыгъэгумэ-кырэр игъеклотыгъеу къыре-гъяуатэ, нэужкын аш нахь къе-күшт лъэныкъомкэ elazé.

— Федеральне программэү

— Пышээ къэралыгъо медицинэ академиен 1999-ныгээдээ ифакультет 2007-рэ ильэсүм къэсүхүгъ, — къытфелүүтэ гүщүүгъу тызыфхьуяа замрэт. — Кыыкылдыкылор э ильэсүм Краснодар интернатурэр щыскыгъ. 2008-рэ ильэсүм къалам юф щысшлэнэу езгээ Федорлын программуу «Земский доктор» зыфиорэм сыхэлэжьагь ыкк 2013-рэ ильэсүм къуаджэу Джэджэхъяблэ юф щысшлэнэу сыхээ-къяагь, — къытфелүүтэ специалист ныбжыкылам. — Мы ильээ дэдэм ишшихъяэу мазээ къыщыублагьаа амбулаторирем ипащэу юф сэшшэ.

Краснодар дэт къэлэ поликлиникэу N 1-м участковэ трапевтэу Замрэт Ioф щишэштыгъ. Ащ нэмыккэу поликлиникэу N 7-м врачэу йутыгъ. Еджэныр къизиухыгъэм къы- Джэджэхъэблэ амбулатори-ем аперэ Іэпүїэгъу псынкіэр аргъэгъоты. Ащ даклоу сымаджэхэр амбулаторнэ шыкіэм тетэу къяулэх, маффэрэ чэлъынхэ альэккынэу чыпти бял. Мы Іэзаплэм къуаджэхэу

Джэджэхъаблэ, Тэуехъаблэ,
Къунчыкъохъаблэ, къутырэу
Городскоир хэхъэх. Пстэумкни
нэбгырэ 1745-рэ ашт епхыгь.

— Зы мафэм къыкылцى — нэбгырэ 12-м къыштегъэжьаагъеу 18-м нэс тиэзаплэ къеуаллэ, — elo Замрэт. — Ахэм япроцент 50-р гу-льынтифтэ узымыпкъ къикылкэ мэсымаджэх. Процент 20-р неврологие узхэм агъэгумэкых. Джащ фэдэу бэрэ цыифхэм къямыузырэ узхэри ялэу тиэзаплэ къэклох. Гуущылэм пае, дерматомиозит, «Болезнь Бехтерева» зыифилохэрэри дгээнэфхэв къыхэкынгь.

— Апэрэ мафэу сыйкызыу-хъагъэм кыштегъэжъагъэу ашыщыхъугъ. Ишыклагъэр зэкэ чанэу агъэцакэ, сымаджэхэм цын-

фыгъэ адзыэрхъээз ялофшІэн зэхащэ, — игущыіэ лъегъэкlyа тэ Замрэт. — Ioф зыдепшІэрэ коллективыым угурыйоным сэр-

коллективным угаромным сор-
кэ мэхъянэшко ил. Аш бэ ельы-
тыгъэр. Зы унэгъо лужум фэ-
дэу тызэдеяжъээ пшъерлыгъу
тийэр зэдэтэгъяцакэ.

Хъанахэкъо Замрэт ицы-
къгъом къыщегъэжъау зы-
къэхъопсыщтыгъэр нэмыкI сэ-
нэхъат, врач хъуным егувшы-
сэуи зы такъикъ къыхэкъы-
гъэп. Икъэлэеъеджагъау Мэнд-
фэшу Рабихъат ары а сэнэ-
хъатым фэзыщагъэр.

— Я 10-рэ классым сынчдэгээр бар.
— Я 10-рэ классым сынчдэгээр бар. Биологиэм кэе олимпиадэм Рабихъат сицэгъагь, — игукъэкылжхэм тащегъэгъуа зэ Замрэт. — Аш ыуж сик! Эллээгъаджэ врач сэнэхъатыр кынхэсхыным сыйфишэу ыублэгъагь. Нэмык! лъэныкъом сыйфеджэнир сыйгу ильыгъэмийн Рабихъат кысилорэм седэүгүй. Я 11-рэ классым медицинэ академием сыйчэхъаным пас нахь гъельзшыгъэу биологиэм рэ химиемрэ зээгъэшлагъэх. Тыжын медалькэ еджан! Эркэвэсчыухыгь ыкчи зы экзаменстийн академием сыйчэхъагь.

Цыфым уеңзәнүм уфеджэнір псынкіл, ау едәртү ильәсхәми, непи Замрэт мы сәнәхъатыр кызызәрәхихыгъем-кіл кітепкөңілдік.

— Шыыпкъэ, чыпілә кыненү тызэрүүцорәр макләп, ау Іэпіләгү узыфөхүүгъеу, уишүа-
гъе зэккыгъе цыфыр зыпплэ-
гъукъе, узфэрэзэжкы. Ылпекли
наху чаненү lof пшлэненү аш
кыненү.

Шэныгэй 1998-ын зэрэхижьхээс шийдвэртэй хөтөлжээ. Шэныгэй 1998-ын зэрэхижьхээс шийдвэртэй хөтөлжээ.

Зэрылжэээрэ сэнэхъятыр цыфым ыгуклэ къыхихыгъэмэ псынклэу зэхэшошлэ. Аш илоффшлэн фэчэфэу, гуфэбэньгъэ хэлъэу егъэцаклэ. Замрэт мы гушынэхэр етхыллэн тльэ-кышт.

Г҃ОНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай.

ІэзапІэм Іоф зишІэрэр ильэс 50 хъугъэ

Адыгэ республикэ клиническэ психоневрологическэ диспансерир ильэс 50 зэрхъугъэм фэгъэхыгъэ мэфекІ зэхахъэ бэмышІу Myekyuap щыкуагь.

Іофтхабзэм хэлжэхагъэх АР-м псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ иминистрэй Мэрэтикъо Рустем, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм иде-

путатэу Евгений Саловыр, Иэзэлэ учреждением ильэсбэрэ Іоф щызышлагъэхэр, джырэ уахтэ щилажъэхэр, нэмийкхэри.

Мэрэтикъо Рустем игущиэлэхызэрэхыхигъэшыгъэу, диспансерир гыогу къихэе къыкүгль. 1966-рэ ильэсэм зы ІэзапІэм къызэшлагъагь. Аш врачищре фельдшеритурэ Іоф щашшыгъагь. Ильэс къес нахыншум ыльэнныкъокэ зэхъокынгъэхэр ІэзапІэм фэхъуштыгъэх.

— Непэрэ мафэм ехъулэу Адыгэ республике клиническэ психоневрологическэ диспансерир аужырэ шалхъэхэм адиштэрэ медицинэ учреждение юшыт, — кыбуагь министрэм. — Аш отделении 6-у чыпэ 300 зилэр хэхъэ. Мафэм нэбгыри 150-мэ зышээзэнхэ алъэцкыщт поликлиникэ джащ фэдэу ил. Диспансерир клиники-диагностикэ лабораторие, «цихъашшэгь телефоным» иотделение, нэмийкхэри хэхъэх. Ахэм Іоф языгашшэхэу, Иэзэлэ зищикиэгъэ цыфым зэрифешуашэу ар езыгъэгэтынхэрэй ІэзапІэм Іоф щызышлагъэхэрэй ары. Шъулофшэн псынкэлэп, чыпэ кын ифэгъэ сымаджэм уеэзэн, ар гуфебенгъэ пхэльэу зэхэвшлэн фае. Ау къыхэшшуухыгъэ сэнэхъатыр чанэу шьогъэцакэ. Рэзэнгъэ

гушыгъэхэр сигуапэу непэ кыншүүлэсэгъохых.

Диспансерир пытэу ыльяко туюоным зиахыши хэзэшыхагъэхэм нэужым Мэрэтикъо Рустем ягуу кыншыгъ. Ахэм яшуагъэктэ медицинэ учреждение зэтэгъэпсхыхагъэм непэ республикэм Іоф зэрэшишэхэрэй аш кыбуагь.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идеупатэу Евгений Саловыр мэфекынкэ къэзэрэугъоигъэхэм къафегушиагь ыкын къэзилэжыгъэхэм Парламентым ыцікэ щытху тхыльхэр аритыжыгъэх. «АР-м псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ изаслуженэ йофиш!» зиифилэр тын ляаплэр кызынфагъэшшошагъэхэм ятхыльхэр ыкын УФ-м псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ и Министрствэ иштиху тхыльхэр нэбгыри 8-мэ Мэрэтикъо Рустем аритыжыгъ.

ГҮОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

◆ ТУРИЗМЭР

Къушъхъэхэмий я Мафэ хагъэунэфыкы

Адыгэим къаклохэрэм къымафи гъемафи зыншагъэпсэфын Чыпэ пае къанэхэрэп. Тиреспубликэ мыннышхоми, Чыпэ халэмэхтхэу, тыдэ укыуагъеки щымылъэгъущт чыопс саугъэтхэр, Чычігъым псы Іэзэгъоу къыччікъыхэр, исп унэхэр, мээхэм ахэт псыгъэхуунэхэр зыхахъэхэрээр ззрагъэлъэгъущтых.

Къымафэмэ къушъхъэхэмий эзикласхэм сненоходхэмкэ ыкын лъэрччэхэмкэ къяччэхынхуу къушъхъэтхэр къяжх, шыхэм уатесэу къепкүхъэшшущт, ос къын шашлык щыбгъэжъэшт.

Къушъхъэхэм я Мафэ зын-

хагъэунэфыкырэри къымэфэ лъяжаныр ары зытефэрэ. Ар 2003-рэ ильэсэм къыцгэжэхъягъэу ильэс къес тыгъэгъазэм и 12-м хагъэунэфыкы. Дунэе мэфекиэу алтытэ. Мыгъэ тикъушъхъэхэм осыншо кызырашсэштэгъэм кын-

хэкэу уадэклоеныри укъячхыныри нах щынэгъуагь. Синоптикхэм осыр ошлэдэмийшэу къызэрехын ыльэкынштэр, аш гьогухэр зэрэзэпигъэштхэр къаты зэптыгъ. Еж гьогухэри цэнльэгъуагьэх. Ареутэ щытми, къушъхъэхэр зи-класхэм ашынхэр ахэм адэгъяжх, жын къабээм хэтигъэх, къымафэмрэ къушъхъэхэмрэ ядэхагъеки «зыкъа-гъешхэхъигъ».

Тикъушъхъэхэр зыфедэхэр тигу къэдгээхъигъын. Ахэм Адыгэим ичынальхэм азынанэ фэдизир эзэллаубыты. Лэгъонакъэ, Азиш-тау, Гуумамэ, Нэгъой шыгур нах къушъхъэ инхэу тиэх, къушъхъэ тешъохэмкэ — Мэрэзкьюо, Утуог (Уты-

гу), Черногорье анах иных.

Анах къушъхъэ лъагэхэу тиэхэр Чыгушхъ (Чугуш), метрэ 3238-рэ ильэгагь, Джемарыкъу (3099), Уруштен (3020), Тыбыгы (3064), Ошутен (2867). Ахэр Кавказ био-

сфернэ заповедникым хэхъэх, цыфхэр макіеу адэкулаех.

Къушъхъэхэм я Мафэ къушъхъэм мыклошшагъэхэм Ильэсцыкээр аш кызынфагъэхъанэу къяжэ.

(Тикорр.).

◆ ЧЫОПС САУГЪЭТХЭР

Законыкээм ишшуагъэ къэклишт

Адыгэ Республикэм икультурнэ къян мы лъэхьаны объект 3784-рэ хэхъэ. Аш щыншру объект 12-м — федеральнэ, 229-м — шольыр, 241-м — чыпэ (муниципальнэ) мэхъянэ я.

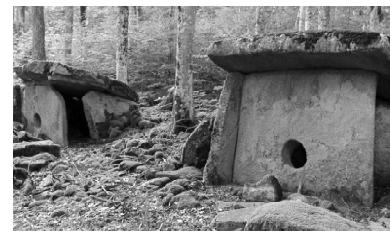
Лэпкэ зэфэшхъяфыбэу Адыгэим исхэмкэ ахэм осеншо я, джащ фэдэу Урысын эзэрдунайнуу якультурнэ къян ахэр къыхэпчынхэ умынхээлэгъын Iахъэу хэтих.

Тарихым ыкын чыопсым саугъэтхэу тишильырэй итхэм тэр-тэрэй уасэ зэрятыйнырээр ыкын тафэсакынх, къэдгэгъунэнхэм тызэрэпчыжхэр ахэм тызэрдэзеклорэ шынкээм къегъялъяо. Бэ тэр-тэрэй зэхэкткутагъэр, исп унэхэм ядэлкүхэр къушъхъэхэмрэ мээхэмрэ къахэтыххээз унэгъо псууялхээм ахдгэхъягъэх, зышшогъэшшэгъон цыфхэу къытхахъэхэрэй аш фэдэхэр языщахъэхери щынэх.

Шынкээ, сауяэт пэпч къэрэгтэул къэргүбэшшон пльэкынштэл. Ахэм ягъэфедэнрэ якъэхуумэнэрэ лыпильэнхэ фэе къулыкүхэм ялофышшэхэмий мыхьомышэ зезыхъэрэ пстэури къа-

убытырэп. Алъэгъуагъами, къаубытыгъами, ахъщэх агъэпшынагъэу е илоф хыкыумыр хагъэпльягъэу, общественностир тирагъэгүшшагъэу цыф къынхэгъигъ?

Тэ тизакъон, нэмийк шьолтырхэмий къультурэм икэн икъэгъэгүнэн икъюу зэрэшчынырхээр къынхалыти, федеральнэ законэ щынэм зэхъокынхэхэр фашыгъэх. Аш къынхэгъэй Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идеупатхэмий Законэ «О регулировании отдельных вопросов в сфере сохранения, использования, популяризации

и государственной охраны объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) и некоторые отдельные положения законов Республики Адыгэя» зиифилэр аштаг. Аш пае 2006-рэ ильэсэм ишшуагъэу мазэ аштэгъэгъэ за-конэ «Об объектах культурного наследия и некоторые отдельные положения законов Республики Адыгэя» зиифилэр аштагу имынхээу хууьгъэ.

Сыда законыкээр жым зэрэтекъирэр? Аш Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, министрхэм я Кабинет, гъэцэккэлээ къулыкүхэр мылофыгъомкэ зыфитхэр щыхэгъэунэфыкыгъэх. Ахэр зыфэхъыгъэхэр фитынгъэу хабзэм къаритихэрэй ашхадамыкхэу шьолтыр унашхадар ашынхэр, саугъэтхэм якъэхуумэн фэгъэхыгъэгъэ республика программэхэр зэхагъэуцонхэр ыкын агъэцкэлэнхэр ары. Чыопсымрэ къультурэм ясауялхээр къызатэгъэнэгъэнхэм пае Іофтхэбээ зэфэшхъяфхэм апэуагъэхъащт ахъщэр къынхынхэр аш ашынхэр, зыфхэм зэрашшэнэу са-

хуущтыр Республикэм щыпсэхэрэм арапонэу ыкын арагъэшшэнэу щыт. Тарихынрэ чыопсымрэ ясауялхээр зэрэгэлэгъунхэу цыфхэм фитынгъэ я, джащ фэдэу ахэр кынзэтэгъэнэгъэнхэмкэ (амыкьютэнхэмкэ) пшъэдэкыжь ахы.

Республикэм я Мафэ къушъхъэм мыклошшагъэхэм Ильэсцыкээр аш кызынфагъэхъанэу къяжэ. Шьолтыр ыкыпэ мэхъяне зиэ саугъэтхэр къызатэгъэнэгъэнхэ ыкын ягъунапкъэхэр къыхэгъэштэгъэнхэ фэе. Къультурэм икэнэу алтытэрэ зиипэхэмрэ чыгихэмрэ зэрэгэфедэн альэкыщт шынхэхэр, ахэм шьхьадж зэрэфаеу псууялхээр атырашхъэхэ зэрэмьи.

хуущтыр Республикэм щыпсэхэрэм арапонэу ыкын арагъэшшэнэу щыт. Тарихынрэ чыопсымрэ ясауялхээр зэрэгэлэгъунхэу цыфхэм фитынгъэ я, джащ фэдэу ахэр кынзэтэгъэнэгъэнхэмкэ (амыкьютэнхэмкэ) пшъэдэкыжь ахы. Республика щыпсэхэрэм Адыгэим иль къультурнэ-льэпкэ зэхэлэгъэр агъэлтапэу щытэм, тичыопс халэмэт къыткэлэлхээрээ лэхжүүхээ анэснэхъыт.

Республикэм щаштэгъэ законыкээм мэхъяне хэхъэхэй тарихынрэ чыопсымрэ ясауялхээр зэрэгэлэгъунхэу цыфхэм фитынгъэ я, джащ фэдэу ахэр кынзэтэгъэнэгъэнхэмкэ (амыкьютэнхэмкэ) пшъэдэкыжь ахы. Республика щыпсэхэрэм Адыгэим иль къультурнэ-льэпкэ зэхэлэгъэр агъэлтапэу щытэм, тичыопс халэмэт къыткэлэлхээрээ лэхжүүхээ анэснэхъыт.

Законыкээр зэрифэшшэнэу агъэцакэлэ, ахэр зэкэ къыддэхэуцонхэрэй. Аш нэмийкхэу Урысын и Президентэу Владимир Путиним къихьашт 2017-рэ ильэсир чыопсым щынштэгъунхэу къэралыгъом ялыгъэу кынгъэгъунэнхэрэм я Ильэсэу зэригъэнэфагъэмий ишшуагъэ къэклишт.

ШАУКЬО Аслынгугац.

«Мыекъопэ пшъашъэжъиехэм» ямэфэкі

(Икзух).

зэдагьэпти. Аансамблэр ти-
республикэ зэрэрыгушкорэр мэ-
фэкі зэхахьэм кыщэлтагьо.

Күлэ Альбертрэ Кирилл Кор-
наковыимрэ якъещаклохэу зэ-
кьошныгъэм игъэптиэн фэгээ-
хыгъе кьашьор аансамблэм кы-
шыгъ. Адыгэхэм яльэпк кьаш-
шохэу «Исламий», «Зэфаку»,
«Удж», «Зыгъельят», «Кьашьо»
зыфилохэрэр Күлэхэу Алыйре
Мадинэрэ къагъэлтэгъуагъэх.

Адыгэ шъушэм идэхагы кьаш-
шохэм ашытльэгъугъ.

Ансамблэу «Кубаночкэм» иар-
тистэу Артем Мокровым мэкъе
Іэтыгъэкэ орэд кыгуаагь. Эст-
радэ купхэу «Ошутенэр», «Аш-
мэйир», нэмикхэри «Мыекъопэ
пшъашъэжъиехэм» къафэгу-
шугъагъэх.

Республикэм изаслуженэ
журналистэу Тэшь Светланэ-
рэ еджаклоу Күлэ Альбертрэ
пчыхъэзэхахъэр зэраачарь. Зэх-
ахьэм орэхэр кыщуагъэх, ѿ-
уджыгъэх.

Суртхэр зэхахьэм кыщите-
тхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкъи кыздэзы-
гъэкъирэр:
Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
Иофхэмкэ, Іэкыб
къэралхэм ашы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адырэ
зэпхыныгъэхэмкэ
ыкъи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресир: ур. Кре-
стянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъяїэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэхыж зы-
хыэрэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысы Федерацием
хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокъетын-
хэмкэ ыкъи зэлъы-
Іэсикэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпїэ гъэоры-
шапл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухаутырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчагъэр
3661
Индексхэр
52161
52162
Зак. 883

Хэутыным
уздыкіэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщикиэтхэгъэх
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъяїэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор
шхъяїэм
игуадзэр
Мэшліэкъо С. А.

Пшъэдэхыж
зыхыэрэ
секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.

САМБО

Батырхэм тагъэгугъэ

Телефонкэ къатыгъ. Урысыем и Къыблэ шъольыр
самбэмкэ изэнэкъоку Ермэлхъаблэ Ѣыкъуагъ.
Ильэс 21-м нэс зыныбжыхэр тыгъэгъазэм и 15 —
16-м алырэгъум Ѣызбэнэгъэх.

Адыгэ Республикэм самбэмкэ
икъелэцыкыу-ныбжыкэ спорт
еджаклэ испашу, спортымкэ дунэе
класс зилэ мастерэрэ Делэкъо
Адамэ кызэрэтиуагъэмкэ, Адыгэ-
им икъигъэ клалэхэм хагъэунэфы-
кырэ чыпїэ къыдахыгъэр ма-
клэп. Яонтэгъуагъэх ялтыгъэу
зы купым хэтхэу дышье мэ-
дальхэм афбанэхэу къыхэгъигъ.

Мерэм Дамир, килограмм 57-
рэ, апэрэ чыпїэр фагъэшьошагъ.
Цыкыу Рэмэзан, кг 57-рэ, ялонэрэ
хуугъэ, Тао Адамэ ященэрэ чыпїэр
мы купым кыщыдихыгъ. Тренер-
хэу клалэхэм ялашхэр Хакуры-
нэ Дамирэ Шъэумэн Байзэтэ.
Четыржээх Нурбый, кг 68-рэ, дышье
медальор кыидихыгъ, тренерхэр
Джармэкъо Нурбыйре

Джармэкъо Рустамрэ испашэх.
Къуижь Бисльян мы купым хэ-
тэу апэрэ чыпїэм фэбэнагъ. Ты-
жын медальор кызэрэдихыгъэр
гъехъагъэкэ фэтэлэгъу, трене-
рыр Хъэпэе Асхъад.

Бастэ Рэмэзан, кг 74-рэ, дышье
медальор кызфагъэшьошагъ.
Тренерхэр Хъэпэе Юнысрэ Хъабый
Байзэтэ бэнаклор агъасэ. Вар-
кез Акопян, кг 100-м къехъу,
апэрэ чыпїэр кыидихыгъ, тре-
нерыр Хъакурынэ Дамир. Дэ-
хъувж Хъызыр, кг 52-рэ, ялонэрэ
чыпїэр кыыхыгъ. Делэкъо Исл-
льям, кг 82-рэ, ященэрэ хуугъэ.
Иван Аксеновым ыгъэсэрэ Свет-
лана Иушинам, кг 52-рэ, джэрэ
медальор кыидихыгъ.

Блэкыгъэ ильэсхэм ябгъашшэ-
мэ, Адыгэим иныбжыкъэхэм мы-
ньэ гъехъагъэ ашыгъэр бэктэ

анахыб. Республиком самбэмкэ
икъелэцыкыу-ныбжыкэ спорт
еджаклэ испашу Делэкъо Ада-
мэ тренерхэр Мэрэтикъо Са-
хьидэ, Джармэкъохэу Нурбый-
ре Рустамрэ, Шъэумэн Байзэт,
Акъущэ Бисльян, Дэхъужь Му-
ратэ, нэмикхэу ыпшъэкэ зыцэ
къетуагъэхэм къащытхуугъ.

Тибэнаклохэр Адыгэ къэралы-
гъо университетырэ Мыекъопэ
къэралыгъо технологическэ уни-
верситетырэ яколледжхэм аще-
джах. Спортым пышэгъэ ныбжы-
къэхэм яшшэнэгъэ хагъахъо, япса-
уыгъэ агъэпти.

Хагъэунэфыкыуэрэ чыпїэхэр
кыдэзыхыгъэхэр Урысыем иныб-
жыкъэхэм якъиух зэнэкъоку
2017-рэ ильэсэм мэзаем Свер-
длов хэкум икъалэу Выксэ Ѣы-
коштим хэлэжъэштых.

КЫМЭФЭ ФУТБОЛ. АПШЬЭРЭ КУП

Мэфэкъыр ныбджэгъухэм къагъэдахэ

Зэйукіэгъу пэпч къэхэу фэхъуэрэм имэхъанэ зыкъе-
Іэты. Мыекъуапэ футболымкэ изэхуыгъэ къымэфэ
зэнэкъоку хэлэжъэрэ командэхэм я 4-рэ ешгэгъухэр
зэнэкъоку хэлэжъэрэ командэхэм я 18-м ялагъэх. Хагъэунэфыкыуэрэ чы-
пїэхэм афбанэхэрэр нахь къащыгъэх.

Ешгэгъухэр

«Ошутен-2» — «Картон-
тар» — 0:0. «Картонтарэм» зы-
очко къыхыгъэми, чиэнагъэу
ышыгъээр къегоожохъшт. Апэ ит-
хэм ахэуцон ылъэкыгъэп. Тре-
неру Александр Вольвач Иофы-
ньо макэп зэгупшигъэн фаэр.

«Кошхабл» — «Урожай» —
0:1. Д. Павловым къэлапчэм
иэгхаор дидзагъ. «Урожай»
итренер шхъяаэу Александр
Вольвач зэрилтигээрэмкэ, фут-
болым хэгъозагъэхэу А. Ушени-
ным, Д. Павловым, А. Саяпиным,
нэмикхэу ешгэкэ дэгүү къагъэ-
лъагъо, апэрэ чыпїэр къыда-

хын ямурад. «Кошхаблэм» испаш-
эу Р. Юсыпым кызэрэтиуагъэу,
командэм хэтхэр зэнэкъоку
инхэм тапэки ахэлжээ-
штых, ялээсэнэгъэ хагъэхъошт,
къоджэ спортым изыкъеэгээ-
тийн пылыштых.

«Ошутен» — «Щагъый» —
1:1. П. Ситниковымрэ А. Пере-
вымрэ зэрыэх хагъэм иэгхаор
радзагъ. Командэхэр медальхэм
афбанэх.

«Чыгушхъ» — МГГТК —
5:2. «Чыгушхъэм» Ѣешшэрэ
Игорь Кеосиди гъогогъуи 4
МГГТК-м икъэлапчээ иэгхаор дид-
загъ. Игорь имэфэк мафэ фэ-
гъэхъигъэу иныбджэгъухэр, ла-
хылыхэр кыфэгушуагъэх, ты-
гъэгъазэм и 18-м спортым уна-
гын Ѣашуагъэ къалэм ыныбжь
иэлэс 20 хуугъэ. Игорь ятэу
И. Кеосиди икъэлэгъум боксым
пылышыгъ, футбол Ѣешш. Исен-
хьаткэ врач іэпэласэу зэрэш-
тым, ишъао медицинэм иши-
гээсэнэу зэрэджэрэм тащыгъуз.

— Имэфэк фэгъэхъигъэу си-
къалэ къыфэгушуагъэхэм сафэ-
раз. «Чыгушхъэм» испашэхэу
Хъапэкэ Аслын, Нэхэе Даудэ,
Еутых Руслан, зэктэ Ѣешаклохэм
«тхъашуугъэпсэу» ясэлохы, ти-
унагъо имэфэк къагъэдэхагъ,
игуушысэхэм тащигъэзогъагъ.
И. Кеосиди. — «Урожай» Ѣешш-
кэ дэгүү къыгъэлъэгъуагъ.

«Мыекъуапэ» — СШОР —
10:0. «Мыекъуапэм» хэгъэгүм
изэнэкъоку хэлэжъэрэ Ѣаш-
аклохэр хэтых, тренерэр Алекс-
андэр Карпенкэм командэ дэгүү
ыуыгъоигъ. Николай Бояринцевым
гъогогъуи 5 къэлапчэм иэгхаор
дидзагъ.

— Сергей Двойниковым, Мак-
сим Васильченкэм, Шэуджэн Хъэ-
санбый, Вадим Манашировым,
Игорь Калинченкэм Ѣешгэгъухэр
дэгьюо зэраачх, — кытиуагъ
зэнэкъоку исудья шхъяаэу Пэ-
нэшьу Мыхыамодэ. — Осым хэт-
хэу Ѣешшэрэ дахэ футбольистхэм
къагъэлъагъо, цыфыбэ стадио-
нным къэктэ.

Чыпїэхэр зэтэгъапшэх

1. «Ошутен» — 10
2. «Мыекъуапэ» — 9
3. «Урожай» — 9
4. «Щагъый» — 8
5. «Картонтар» — 7
6. «Чыгушхъ» — 6
7. «Ошутен-2» — 4
8. «Кошхабл» — 4
9. МГГТК — 0
10. СШОР — 0

Я 5-рэ Ѣешгэгъухэр тыгъэгъа-
зэм и 25-м зэхажэштых.

Суртыйн итхэр: Игорь Кео-
сиди (N 4-рэ) ыпэкэ ильыгъ.

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

